İslam Medeniyetinde Öne Çıkan Bilim ve İhtisas Kurumları: Beytülhikme, Kütüphane, Rasathane ve Şifahane (Darüşşifa)

İslam medeniyetinde eğitim ve bilim kurumlarının doğuşunu ve tarihsel gelişimini açıklar. · Mescit/Cami, Suffe, Mektep, Medrese, Dârülkurrâ, Dârülhadis, Beytülhikme, Kütüphane, Rasathane ve Şifahane kurumlarının işlevlerini analiz eder. · İslam dünyasında kurulan bu ilim müesseselerinin dünya bilim tarihine ve üniversite geleneğine katkılarını değerlendirir.

HATIRLAYALIM

- Hz. Peygamber Dönemi'nde Medine Mescid-i Nebevî'nin bitişiğinde kurulan Suffe, İslam tarihinin ilk sistemli yatılı eğitim merkezidir.
- Abbasiler Dönemi'nde Bağdat'ta kurulan Beytülhikme; felsefe, matematik, tıp ve astronomi eserlerinin tercüme edildiği ilk büyük bilim akademisidir.
- Bîmâristan veya Dârüşşifa adı verilen hastaneler, hem hastaların ücretsiz tedavi edildiği hem de uygulamalı hekim yetiştirilen tıp merkezleridir.

1 EŞLEŞTİRME

Görseldeki İslam medeniyeti bilim kurumlarını temel işlevleriyle eşleştiriniz.

☐ 1. Beytülhikme	**a)** Tıbbi tedavinin vakıflarca ücretsiz sağlandığı ve uygulamalı hekim yetiştirilen tıp müessesesi
☐ 2. Rasathane	**b)** Gökyüzü hareketlerinin, gezegen konumlarının ve takvim cetvellerinin incelendiği gözlemevi
☐ 3. Şifahane	**c)** Antik medeniyetlerin bilimsel eserlerinin Arapçaya çevrildiği Bağdat merkezli tercüme akademisi
☐ 4. Suffe	**d)** Mescid-i Nebevî bünyesinde kurulan ve yatılı talebelerin dinî ve ilmi eğitim aldığı ilk okul

2 SIRALAMA

İslam medeniyetinde bilim ve eğitim kurumlarının ortaya çıkışını tarihsel sırasına göre diziniz.

- ☐ Nasîrüddin Tûsî Meraga rasathanesi
- ☐ Bağdat Beytülhikme bilim akademisi
- ☐ Büyük Selçuklu Nizamiye medreseleri
- ☐ Medine Mescid-i Nebevî Suffe mektebi
- ☐ Osmanlı Süleymaniye tıp medresesi ve darüşşifası

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Abbasi Halifesi Memun döneminde Bağdat'ta altın çağını yaşayan, bünyesindeki kütüphane ve çeviri birimiyle İslam Rönesansı'nı

(A) Beytülhikme
(B) Nizamiye Medresesi
(C) Dârülkurrâ
(D) Semerkant Rasathanesi

4 KISA CEVAP

İslam medeniyetinde Kur'an-ı Kerim'in doğru okunması, tecvid ve kıraat ilminin yüksek düzeyde öğretildiği ihtisas medresesine ne ad verilir?

_____

_____

5 TABLOYU TAMAMLA

İslam medeniyetindeki eğitim kurumlarını ve niteliklerini tablodaki boşluklara uygun şekilde tamamlayınız.

Kurum Adı	Temel İhtisas Alanı	Öncü Örneği
Beytülhikme		Bağdat
Rasathane	Astronomi ve Gözlem	
Dârüşşifa		Şam Nûreddin Bîmâristanı
Dârülhadis	Hadis İlimleri	

6 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

İslam ilim kurumları hakkındaki ifadeleri Doğru (D) veya Yanlış (Y) olarak işaretleyiniz.

	D	Y
Dârülhadisler hadis ilminin rivayet ve dirayet yöntemleriyle uzmanlık seviyesinde öğretildiği kurumlardır.	☐	☐
İslam medeniyetinde hastaneler yalnızca soylulara hizmet veren ücretli kliniklerdir.	☐	☐
Beytülkütüb ve Beytülhikme gibi yapılar İslam dünyasında kütüphanecilik kültürünü kurumsallaştırmıştır.	☐	☐
Rasathanelerde kullanılan usturlap ve rubu tahtası gibi aletler astronomik ölçümleri hassaslaştırmıştır.	☐	☐

7 ÇOKTAN SEÇMELİ

İslam dünyasında şifahanelerin (bîmâristan) hastaları tedavi etmenin yanı sıra tıp öğrencilerine hasta başında uygulamalı klinik eğitimi vermesi

Ⓐ Üniversite tıp fakülteleri ve eğitim hastaneleri

Ⓑ Özel eczane depoları

Ⓒ Halk sağlığı danışma merkezleri

Ⓓ Geleneksel bitkisel tedavi aktarları

8 ŞİFRELİ KELİME

Görseldeki tıp ipuçlarından yararlanarak bulmacayı çözünüz. Anahtar kutulardaki harflerle şifrelenmiş tıp ve tedavi kavramını bulunuz.

Hastalara ücretsiz tedavi sunulan tarihi vakıf hastanesi ☐☐☐☐☐☐☐☐

Gerçeğe ve bilgiye ulaştıran sistematik öğrenme alanı ☐☐☐☐

Varlık, bilgi ve ahlakı akılla sorgulayan düşünce disiplini ☐☐☐☐☐☐☐

Üst düzey bilimsel araştırmaların yapıldığı ilim kuruluşu ☐☐☐☐☐☐☐

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

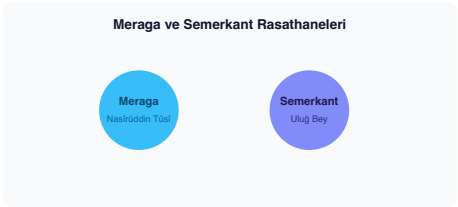
9 KISA CEVAP

İslam dünyasında Nasîrüddin Tûsî öncülüğünde kurulan ve döneminin en zengin kütüphanesine sahip ünlü rasathane hangisidir?

_____

10 EŞLEŞTİRME

Görseldeki astronomi ve eğitim terimlerini kavramsal anlamlarıyla eşleştiriniz.

☐ 1. Zîc	**a)** Yıldız ve gezegenlerin konumlarını gösteren astronomik cetvel ve tablolar kitabı
☐ 2. Usturlap	**b)** Müderrisin anlattığı dersi öğrencilere tekrarlayarak pekiştiren ders asistanı
☐ 3. Müderris	**c)** Medreselerde yüksek düzeyde ders veren alanında uzman ilim insanı
☐ 4. Muid	**d)** Gök cisimlerinin yükseltisini ölçerek zaman ve yön tayini yapan tarihi astronomi aleti

11 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

İslam eğitim geleneğinin evrensel bilime katkılarıyla ilgili yargıları Doğru (D) veya Yanlış (Y) olarak değerlendiriniz.

	D	Y
İslam medeniyetindeki medreseler modern üniversitelerin fakülte ve kürsü sistemine ilham vermiştir.	☐	☐
Şifahanelerde akıl ve ruh hastaları müzik ve su sesi gibi yöntemlerle insani biçimde tedavi edilmiştir.	☐	☐
Tercüme hareketleri yalnız dinî metinlerle sınırlı kalmış, doğa bilimlerine yer verilmemiştir.	☐	☐
Vakıf sistemi sayesinde ilim tahsil eden öğrencilerin barınma, yemek ve kitap giderleri ücretsiz karşılanmıştır.	☐	☐

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

İslam medeniyetinde kurulan şifahanelerin tedavi hizmetlerinin yanında hekimlik eğitimine sağladığı katkıyı açıklayınız.

_____

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.